

Dette er farlig, vær forsiktig

I 1972 beskrev psykiateren Rolf Berg-Larsen (1927–2001) noen inntrykk fra behandlingen av pasienter med hjerteinfarkt (Tidsskr Nor Lægeforen 1972; 92: 631–5). På denne tiden var hjerteinfarktets betydning som faktor i dødsårsaksstatistikken sentralt, mente han: «Av og til glemmer man at det er noen som overlever.»

Behandling av pasienten med hjerteinfarkt

For selv å få en foreløpig erfaring om noen av de problemer som kan oppstå, og om de vansker og opplevelser en hjerteinfarktpasient kan ha, gikk jeg i noen måneder på avdeling IV, Ullevål sykehus, hvor jeg mer eller mindre systematisk samlet inntrykk. Det er noen disse erfaringer og inntrykk jeg vil beskrive her. (...)

Regimet på overvåkingsavdelingen er strengt. Pasientens adgang til aktivitet er meget begrenset. Det er selvfølgelig viktig at pasienten er i ro i visse faser av sykdommen, men til tider hadde man inntrykk av at de restriktive tiltak settes i verk like meget av hensyn til personalets trygghet og sikkerhet som med tanke på pasientens ve og vel, ofte til tross for at avdelingens ledelse ønsker både en tidlig og systematisk fysisk opptrening.

En pasient hadde kommet inn for infarkt 3 dager tidligere, forløpet var ukomplisert. Han gikk ut av sengen (1–2 skritt) for å hente noe som lå i vinduet. Samtidig benyttet han anledningen til å se ut. Personalet observerte dette, «styrtet» urolig til og anmodet pasienten meget strengt om å holde sengen. Dette førte til at pasienten fikk en kraftig påminnelse om at han var farlig syk, angstnivået økte. Kanskje ble personalets angstnivå mindre. Det var ofte episoder av lignende art. (...)

Det er inkonsekvent at pasienten den ene dagen bare får gå 10–30 meter, og den neste dag skal han reise hjem. På en måte er det det samme som plutselig å seponere alle medikamenter ved utskrivning. Det er også inkonsekvent fordi dette er grunnlaget, fundamentet for hans videre tilpassing. Man kan ikke klandre en pasient som forblir like restriktiv og passiv overfor seg selv som andre har vært overfor ham gjennom et sykehusopphold. Fra første til siste time av dette har han gjennom restriksjoner lært at «dette er farlig, vær forsiktig». Hvordan skal man forvente aktivitet, rehabilitering av en slik pasient?